

باسمہ تعالیٰ

تاریخ : ۵ اردیبهشت ۱۴۰۱

مدت زمان آزمون : ۱۱۰ دقیقه آزمون میان ترم درس مبانی کامپیوتر و برنامه سازی به زبان C

مدرس : یحیی پورسلطانی

نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

همانا با یاد خدا دل ها آرام می گیرد

نام و نام خانوادگی : یحیی پورسلطانی

شماره دانشجویی : -

رشته تحصیلی :

شماره صندلی :

اینجانب با شماره دانشجویی بر اساس شماره ی صندلی اعلام

شده ، در جلسه ی آزمون حاضر شده و شماره ی صندلی خود را با مشخصات خود تطبیق دادم.

امضا

دانشجوی فرهیخته، با سلام

۱. لطفا مشخصات خودتان را با شماره صندلی اعلام شده تطبیق داده و عبارت کادر بالا را تکمیل کنید. عدم تکمیل عبارت کادر فوق به منزله غیبت

شما در آزمون و درج نمره صفر می باشد.

۲. پاسخگویی به سوالات بدون خط خوردگی ، واضح و خوانا باشد.

۳. پاسخ سوالات را منحصرأ در محل تعیین شده بنویسید.

۴. نام و نام خانوادگی و شماره دانشجویی خود را در بالای تمامی صفحات اوراق آزمون بنویسید.

۵. این آزمون از ۱۰۰ نمره است و پس از تصحیح، به میزان گفته شده برای آزمون میان ترم مقیاس خواهد شد.

در جدول و کادرهای زیر مطلقا چیزی ننویسید.

سوال	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
امتیاز	۹	۱	۴	۴	۴	۱۲	۶	۱۰	۲۰	۳۰

نمره نهایی :

۱۰۰

پس از تجدید نظر :

شماره دانشجویی

نام و نام خانوادگی

لطفا در جدول زیر چیزی ننویسید

	توضیحات
	نتیجه بررسی
	تاییدیه

بخش اول : سوالات مفهومی (۲۲ امتیاز)

۱. انواع زبان‌های برنامه‌سازی را از نظر نزدیکی به زبان انسان طبقه کرده و ضمن بیان یک ویژگی از هر کدام، برای هر کدام مثال بزنید.

(عین سوال جزوه – هر مورد ۱ امتیاز)

نوع زبان برنامه نویسی (طبقه)	ویژگی‌هایی که این دسته از زبان‌های برنامه نویسی دارند	مثال
سطح پایین	برای انسان قابل فهم نیست و معمولاً با حضور و یک است.	زبان ماشین
سطح میانی	به سختی زبان ماشین نیست اما همچنان فهم آن برای انسان کمی دشوار است.	زبان اسمبلی
سطح بالا	به زبان انسان نزدیک تر است.	جاوا، سی و ...

۲. اساسی ترین نرم‌افزاری که در یک کامپیوتر باید وجود داشته‌باشد تا امکان اجرای برنامه‌های دیگر فراهم شود کدام است؟

(عین سوال جزوه – ۱ نمره) – سیستم عامل

۳. زبان‌های برنامه‌نویسی مفسری و کامپایلری چه تفاوت‌هایی با یک دیگر دارند (دو مورد را ذکر کرده و در یک خط شرح دهید)؟ (عین)

(سوالات جزوه – هر مورد ۲ امتیاز و در صورت ناقص بودن توضیح تا ۱ امتیاز می‌تواند کسر شود)

۱. در زبان‌های کامپایلری، کل کد نوشته شده به صورت یکجا به زبان ماشین ترجمه شده و سپس می‌تواند اجرا

شود. اما زبان‌های مفسری به صورت خط به خط ترجمه و اجرا می‌شوند.

۲. در صورت وقوع خط‌های نحوی در زبان‌های کامپایلری، ترجمه متوقف نشده و تمام خط‌ها به کاربر گزارش

می‌شود؛ اما در زبان‌های مفسری، با رسیدن به اولین خط، ترجمه متوقف می‌شود.

شماره دانشجویی

نام و نام خانوادگی

۴. در خصوص حافظه‌ی اصلی و حافظه‌ی ثانویه، گزینه‌های درست را علامت بزنید (عین سوال جزوه – هر مورد ۱ امتیاز):

سوال	حافظه‌ی اصلی	حافظه‌ی ثانویه
حافظه‌ی RAM از این نوع است.	*	
هارد دیسک از این نوع است.		*
با خاموش شدن کامپیوتر، اطلاعات در این نوع از حافظه از بین می‌رود.	*	
پس از ذخیره‌سازی اطلاعات، در این نوع از حافظه ذخیره می‌شود.	*	
در زمان اجرای برنامه، اطلاعات آن برنامه در این نوع از حافظه بارگزاری می‌شود.	*	

۵. انواع دستورات اصلی برنامه‌نویسی را در زبان‌های برنامه نویسی نام برده و بگویید که در زبان C چه ساختارهایی برای پیاده‌سازی این

دستورات ارائه شده است (عین سوال جزوه – هر مورد ۱ امتیاز – ذکر یک ساختار برای هر کدام کفایت؟)

نوع دستور	ساختاری که در زبان C برای پیاده‌سازی این نوع از دستورات پیشبینی شده است.
دستورات دنباله‌ای (sequential)	به صورت پیش فرض، دستورات به صورت خط به خط اجرا می‌شوند.
دستورات تصمیم‌گیری (Decision)	ساختار if else
دستورات تکراری (Iteration)	ساختارهای for ، while و do-while

بخش دوم: تحلیل کد (۱۸ امتیاز)

```

1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3
4  int main()
5  {
6      |
7      |
8      |
9      |
10     }

```

محل درج کد

return 0;

۶ در هرکدام از موارد زیر، خروجی کد داده شده را در کادر مشخص شده، بنویسید (صرفاً

خروجی را بنویسید- به توضیحات بیشتر نمره‌ای تعلق نمی‌گیرد). در پاسخگویی به

سوالات فرض کنید که قطعه کد داده شده، با کادر مشکی کد مقابل، جایگزین خواهد

شد (هر مورد ۳ امتیاز).

الف

```

int a[10];
int sum=0;
for(int i=0; i<10; i++)
    a[i]=i;
for(int i=0; i<9; i++)
    a[i]+=a[i+1];
for(int i=0; i<10; i++)
    sum+=a[i];
printf("%d", sum);

```

90

ب

```

int x=9;
int y=2;
float a=9;
float b=2;
printf("%f", x/y + a/b + x/b);

```

13

ج

```

int x=100;
for(int i=10; i<=30; i+=3)
    if(i%2==0)
        x-=i;
printf("%d", x);

```

24

د

```

int x;
int count=0;
for(x=-1; x<=10; x++){
    if(x<5)
        continue;
    else
        break;
    count++;
}
printf("%d\n", count);

```

0

شماره دانشجویی

نام و نام خانوادگی

۷. در هر کدام از موارد زیر، خطاهای خواسته شده را بدست آورید.

الف) در قطعه کد زیر، خطاهای کامپایلری را بدست آورید و سپس آن را اصلاح کنید؛ توجه فرمایید که در صورت اعلام جابجا و یا

ناصحیح خطاهای کامپایلری، به خطای اعلام شده نمره‌ای تعلق نمی‌گیرد (هر مورد ۱ امتیاز).

<pre> 1 #include <stdio.h> 2 #include <stdlib.h> 3 4 int main() 5 { 6 float i=2; 7 For(i=0; i<10; i+=1){ 8 a +=i; 9 return i; 10 }</pre>	<p>۱. خط ۷: عبارت For با حروف بزرگ نوشته شده است. باید به صورت for باشد.</p> <p>۲. خط ۷: متغیر a تعریف نشده است. متغیر a به صورت int باید تعریف شود.</p> <p>۳. آکسرد حلقه for بسته نشده است. لازم است بسته شود (در خط ۱۰)</p>
---	---

ب) تمایل داریم تا برنامه‌ای را بنویسیم که اعداد ۱ الی ۱۰۰ را باهم جمع کند و برای این منظور، برنامه‌ی زیر را نوشتیم. آیا این برنامه این خواسته

را برآورده می‌کند؟ در صورتی که پاسخ شما منفی است، پس از بیان علت منفی بودن پاسخ، راهکاری را برای اصلاح آن ارائه

دهید (عین تمرین ۳،۹ کتاب درسی – کتاب دایتل – ۳ امتیاز).

<pre> 1 #include <stdio.h> 2 #include <stdlib.h> 3 4 =int main(){ 5 int z=100; 6 int sum=0; 7 while(z>0){ 8 sum+=z; 9 } 10 printf("Sum = %d\n", sum); 11 } 12</pre>	<p>خیر – برآورده نمی‌کند (۱ امتیاز)</p> <p>چون شرط حلقه در هیچ شرایطی تغییر نمی‌کند و همواره درست است و در نتیجه حلقه نامتناهی ایجاد می‌شود (۱ امتیاز). لازم است در داخل حلقه، در هر دور از اجرای آن یک واحد از متغیر z کم کنیم تا در نهایت، شرط حلقه غلط شده و اجرای برنامه خاتمه یابد (۱ امتیاز).</p>
---	---

بخش سوم : خرده کد نویسی (۶۰ امتیاز)

۸. می‌خواهیم برنامه‌ای را بنویسیم که یک عدد ۵ رقمی را دریافت کرده و تشخیص دهد که آیا ارقام آن متقارن است یا خیر؟ به عنوان مثال، عدد ۱۲۳۴۵ متقارن نیست؛ اما عدد ۱۲۳۲۱ متقارن است؛ چرا که اگر از راست به چپ و یا از چپ به راست خوانده شود، یک مقدار دارد. برای حل این سوال می‌توان برنامه‌ای را نوشت که **معکوس یک عدد را با خود آن عدد** مقایسه کند. بخشی از این برنامه را برای شما نوشته‌ایم (کد زیر را ببینید). لازم است شما به جای بخش مشخص شده (خط ۲۲ و به جای کامنت نوشته شده با عبارت Your Code) یک کدی را بنویسید که معکوس عدد را محاسبه کرده و در reverse ذخیره کند. کد خود را در کادر زیر بنویسید.

راهنمایی: یک عدد را می‌توان به صورت مجموعی از توان‌های ۱۰ نوشت. همچنین اجازه استفاده از تابع pow(a,b) را برای محاسبه توان دارید (تمرین

۳،۳۴ کتاب درسی دایتل که بخشی از آن نوشته شده است – در مجموع ۱۰ امتیاز).

```

1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3  #include <math.h>
4  int isPalindrome5Digit(int number);
5
6  int main()
7  {
8      int number=0;
9      scanf("%d", &number);
10     if(isPalindrom5Digit(number)){
11         printf("The Number is Palindrome\n");
12     }else{
13         printf("The Number is NOT Palindrome\n");
14     }
15     return 0;
16 }
17
18 int isPalindrome5Digit(int number){
19     if(number>10000 && 99999>number){
20         int reversed=0;
21
22         //Your Code!
23
24         if(number==reversed){
25             return 1;
26         }else{
27             return 0;
28         }
29     }else{
30         return 0;
31     }
32 }
33
34

```

```

int numberCpy= number;
for(int i=0 ; i<5; i++){
    reversed+= (numberCpy%10) * pow(10, 4-i);
    numberCpy/=10;
}

```

تشکیل درست فرمول: ۶ امتیاز (هر بخش ۳ امتیاز)

ذخیره سازی صحیح در متغیر معکوس: ۱ امتیاز

قابلیت استفاده مجدد از number (عدم تخییر آن): ۴ امتیاز

۹. همان طور که به خاطر دارید، n امین جمله‌ی دنباله‌ی فیبوناچی به صورت زیر تعریف می‌شد:

$$f_n = \begin{cases} 1 & \text{if } n = 0 \text{ or } 1 \\ f_{n-1} + f_{n-2} & \text{otherwise} \end{cases}$$

فاکتوریل فیبوناچی به ازای n به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$F_n = \prod_{k=0}^n f_k = f_0 f_1 \dots f_n$$

در ادامه، برنامه‌ای را می‌خواهیم بنویسیم که فاکتوریل فیبوناچی را به صورت **بازگشتی** برای ما بدست آورد. این برنامه به صورت زیر نوشته می‌شود:

```

1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3  int fibo(int a);
4  int fiboFact(int a);
5  int main(){
6      int inputNumber=0;
7      scanf("%d", &inputNumber);
8      printf("%d", fiboFact(inputNumber));
9  }
10
11 int fibo(int a){
12     //PART A
13 }
14
15 int fiboFact(int a){
16     //PART B
17 }
```


شماره دانشجویی

نام و نام خانوادگی

الف (در ابتدای کار لازم است یک تابع به منظور بدست آوردن n امین جمله دنباله فیبوناچی بنویسید. کد این تابع را به **صورت بازگشتی** در کادر زیر بنویسید. فرض کنید که کد شما قرار است در بدنه تابع fibo و به جای کامنت PART A در شکل قبل جایگذاری شود.

<pre>int fibo(int a) { if(a==0 a==1) { return 1; } else { return fibo(a-1) + fibo(a-2); } }</pre>	<p>این بخش یک درجوه وجود دارد</p> <p>کد خط ۵</p> <p>هر شرط پایه ۲ امتیاز دارد. صحیح نوشتن عبارت بازگشت ۴ امتیاز داشته و ۳ امتیاز بابت بازگرداندن (ریترن کردن) عبارت بازگشت در نظر گرفته شده است (در مجموع ۱۰ امتیاز).</p>
--	---

ب (در نهایت، با استفاده از تابعی که در بخش الف نوشته‌اید و بر اساس تعریف فاکتوریل دنباله‌ی فیبوناچی، کد یک **تابع بازگشتی** را به منظور محاسبه‌ی فاکتوریل دنباله‌ی فیبوناچی در کادر زیر بنویسید. فرض کنید که کد شما در بدنه‌ی تابع fiboFact و به جای کامنت PART B جایگذاری می‌شود.

<pre>int fiboFact(int a) { if(a==0 a==1) { return 1; } else { return fiboFact(a-1)*fibo(a); } }</pre>	<p>این بخش ترکیبی از دو مثال فاکتوریل و فیبوناچی مطرح شده در حوه است</p> <p>هر شرط پایه ۲ امتیاز دارد. صحیح نوشتن عبارت بازگشت ۱۰ امتیاز داشته (۴ ان) و ۳ امتیاز بابت بازگرداندن (ریترن کردن) عبارت بازگشت در نظر گرفته شده است (در مجموع ۱۰ امتیاز).</p>
--	---

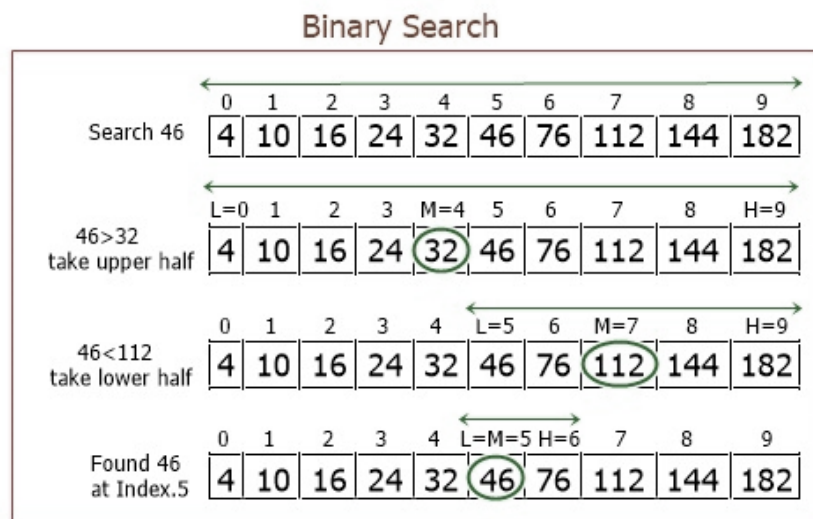
۱۰. آرایه‌ای با n عنصر و به **صورت مرتب شده** مفروض است. هدف، نوشتن تابعی است که یک عنصر داده شده مانند x را در آرایه مذکور جستجو کند. یک رویکرد ساده برای انجام این کار، استفاده از جستجوی خطی (Linear Search) است؛ اما به خاطر داریم که در جستجوی خطی، همه عناصر آرایه با x مقایسه می‌شوند. برای آن که مجبور به بررسی همه‌ی عناصر آرایه نشویم، از رویکرد دیگری به نام جستجوی دودویی (Binary Search) استفاده می‌کنیم. ایده اصلی نهفته در پس جستجوی دودویی، استفاده از اطلاعات موجود در **آرایه‌ی مرتب شده** است. در جستجوی دودویی اساساً نیمی از عناصر، تنها پس از یک مقایسه حذف می‌شوند. برای انجام جستجو، از الگوریتم زیر استفاده می‌شود.

۱. x با عنصر میانی آرایه مقایسه می‌شود.

۲. اگر x با عنصر میانی آرایه یکی بود، اندیس عنصر میانی را بازگردان.

۳. در غیر این صورت، اگر x بزرگ‌تر از عنصر میانی بود، امکان دارد x در نیمه سمت راست آرایه، پس از عنصر میانی، قرار داشته باشد (شایان توجه است که همانطور که پیش‌تر اشاره شد، آرایه مرتب شده است. پس در این حالت، نیمه‌ای با مقادیر بزرگ‌تر برای ادامه جستجو گزینش می‌شود).

۴. در غیر این صورت، اگر x از عنصر میانی آرایه کوچک‌تر باشد، آرایه به دو نیمه شکسته شده و جستجو در نیمه سمت چپ (با مقادیر کوچک‌تر از میانه)، ادامه پیدا می‌کند.

شماره دانشجویی

نام و نام خانوادگی

برای درک بهتر، به مثال بالا توجه کنید : در مثال قبل، یک آرایه به صورت مرتب شده داده شده است و هدف ما، پیدا کردن اندیس عنصر ۴۶ است. بنابراین، از عنصر ۰ الی عنصر ۹ را جستجو می کنیم. برای این منظور، میانه‌ی این بازه را محاسبه می کنیم (در صورتی که تعداد عناصر زوج نباشد، عنصر سمت چپ میانه را به عنوان میانه در نظر می گیریم). سپس میانه را با ۴۶ مقایسه می کنیم و اگر :

۱. عنصر میانه با ۴۶ برابر بود، حضور آن را اعلام می کنیم (اندیس آن را بر می گردانیم).

۲. اگر عنصر میانه از ۴۶ کمتر بود، سمت راست آرایه مورد جستجو قرار می گیرد (برای این منظور، کران سمت چپ جستجو یک واحد جلوتر از میانه قرار می گیرد).

۳. اگر عنصر میانه از ۴۶ بیشتر بود، سمت چپ آرایه مورد جستجو قرار می گیرد (برای این منظور، کران راست جستجو یک واحد عقب تر از میانه قرار می گیرد).

در صورتی که کران سمت راست آرایه، عقب تر از کران سمت چپ آرایه بیفتد، به معنای آن است که **عنصر مورد نظر یافت**

نشده است و تابع مورد نظر، ۱- را بر می گرداند.

```

1  #include<stdio.h>
2  int main(void)
3  {
4      int arr[] = { 2, 3, 4, 10, 40 };
5      int n = sizeof(arr) / sizeof(arr[0]);
6      int x = 10;
7      int result = binarySearch(arr, 0, n - 1, x);
8      (result == -1) ? printf("Element is not present"
9                          " in array")
10                     : printf("Element is present at "
11                             "index %d",
12                             result);
13      return 0;
14  }
15
16  int binarySearch(int arr[], int leftBound, int rightBound, int x)
17  {
18      while (/*شرط توقف جستجو*/) {
19
20          /**
21           در اینجا باید در بازه مناسب به دنبال
22           عنصر بگردید و اگر پیدا نکردید، بازه را اصلاح کرده
23           و در صورتی که یافتید، اندیس آن را برگردانید.
24           */
25
26      }
27
28      return -1;
29  }
30

```

شماره دانشجویی

نام و نام خانوادگی

الف) با توجه به توضیحات ارائه شده، از شما می‌خواهیم که کد بدنه‌ی تابع binary Search را در کادر زیر بنویسید. برای این منظور لازم است که شرط توقف جستجو را در حلقه‌ی while بنویسید و سپس در حلقه‌ی while، بر اساس توضیحات ارائه شده، جستجو را انجام دهید (۱۵ امتیاز).

<code>int binarySearch(int arr[], int leftBound, int rightBound, int x)</code>	شرط درست حلقه: ۲ امتیاز
<code>{</code>	
<code>1 while (leftBound <= rightBound) {</code>	محاسبه درست میانه: ۲ امتیاز
<code>int middle = leftBound + (rightBound - leftBound) / 2;</code>	
<code>// Check if x is present at mid</code>	شرط رسیدن به جواب: ۲ امتیاز
<code>if (arr[middle] == x)</code>	
<code>return middle;</code>	برگرداندن درست جواب: ۲ امتیاز
<code>// If x greater, ignore left half</code>	شرط بررسی سمت راست آرایه: ۲ امتیاز
<code>if (arr[middle] < x)</code>	
<code>leftBound = middle + 1;</code>	بررسی سمت راست آرایه (تغییر درست کران چپ): ۴ امتیاز
<code>// If x is smaller, ignore right half</code>	
<code>else</code>	شرط بررسی سمت چپ آرایه: ۲ امتیاز
<code>rightBound = middle - 1;</code>	
<code>- }</code>	بررسی سمت چپ آرایه (تغییر درست کران راست): ۴ امتیاز
<code>// if we reach here, then element was</code>	
<code>// not present</code>	
<code>return -1;</code>	
<code>}</code>	

ب) بدون تغییر ورودی‌های تابع binary search آن را به یک تابع بازگشتی تبدیل کنید تا جستجو را بدون نیاز به حلقه while و با استفاده از بازگشت انجام دهد (۱۵ امتیاز).

<code>int binarySearch(int arr[], int leftBound, int rightBound, int x)</code>	بدست آوردن درست میانه: ۲ امتیاز
<code>{</code>	
<code>if (rightBound >= leftBound) {</code>	
<code>int middle = leftBound + (rightBound - leftBound) / 2;</code>	شرط اعلام جواب: ۲ امتیاز
<code>// If the element is present at the middle.</code>	
<code>// return</code>	اعلام جواب: ۱ امتیاز
<code>if (arr[middle] == x)</code>	
<code>return middle;</code>	شرط بررسی سمت چپ آرایه: ۲ امتیاز
<code>// If element is smaller than mid, then</code>	
<code>// it can only be present in left subarray</code>	
<code>if (arr[middle] > x)</code>	بررسی بازگشتی سمت چپ آرایه: ۳ امتیاز (return برای ۱ امتیاز)
<code>return binarySearch(arr, leftBound, middle - 1, x);</code>	
<code>// Else the element can only be present</code>	
<code>// in right subarray</code>	
<code>return binarySearch(arr, middle + 1, rightBound, x);</code>	شرط بررسی سمت راست آرایه: ۲ امتیاز
<code>}</code>	
<code>// We reach here when element is not</code>	
<code>// present in array</code>	
<code>return -1;</code>	بررسی بازگشتی سمت راست آرایه: ۳ امتیاز (return برای ۱ امتیاز)
<code>}</code>	

پروژه شاد و تن درست باشید